

Дерігерге дейінгі дайындық кафедрас

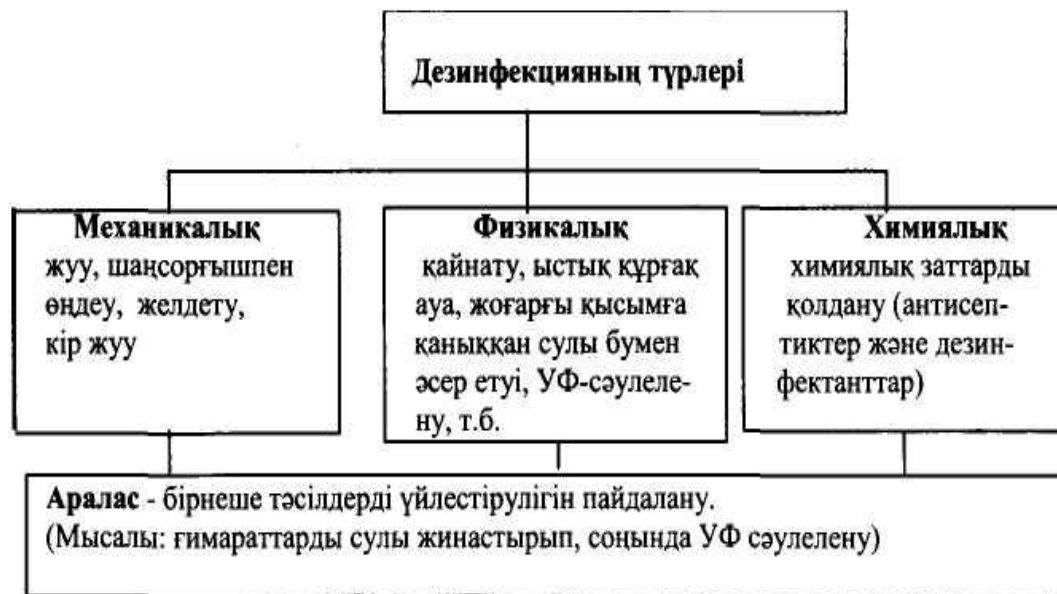
СӨЖ

Тақырып: “Медициналық заттар мен инструменттерді залалсыздандыру түрлері мен әдістері”.

Орындаған: Ашимова М.Т;
Іскендір А.220 ЖМ
Тексерген: Қошқарбаева Б.С..

Асептика дегеніміз — микробтарды профилактикалық жолдарды қолдана отырып жою және микробтарды физикалық факторлар көмегімен жараның ішіне кіргізбеу. Сондықтан асептика жара (хирургия) инфекциясының профилактикасы бола тұрып жалпы физиканын жетістіктеріне сүйенеді.

Қоршаған ортаның факторларымен қатынасу барысында жұқпалы зақымдануының пайда болу қауіп-қатерінің 3 категориясы және залалсыздандырудың ұсынатын дәрежелері

Төменгі қауіп-қатер

Сау және инконтакті терімен қатынасқан заттар немесе науқаспен қатынаспайтын қоршаған ортаның жансыз заттар (қабырғалар, еден, үйдің төбесі, жиһаз, санитарлы-техникалық және канализацияның жабдықтары). Әдеттегі деконтаминацияның барабар тәсілдерімен тазарту және құрғату болып табылады.

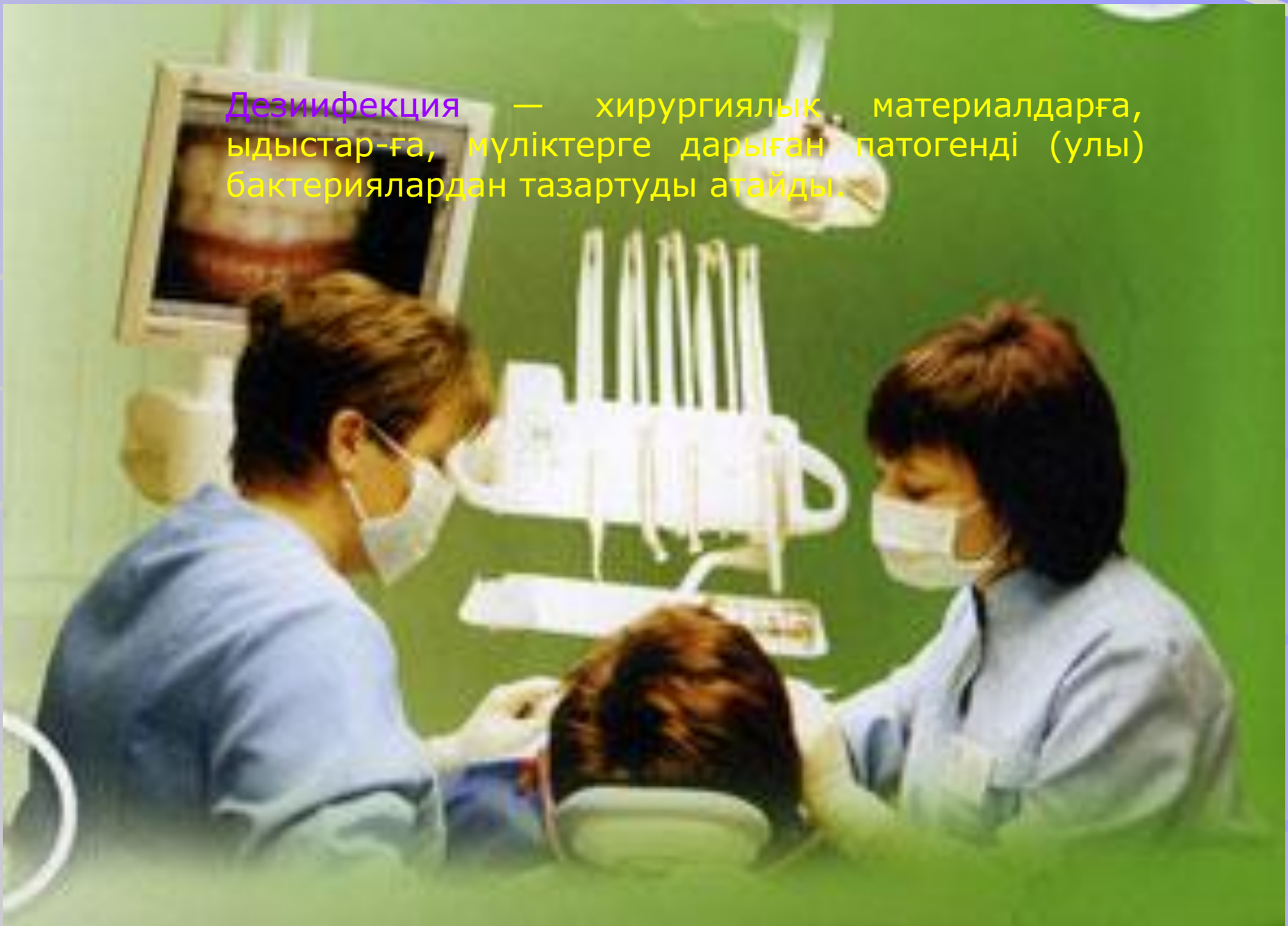
Орташа қауіп-қатер

Адам денесінің залалсызданған аймақтарына және терісіне кірмейтін құрал-жабдықтарының пайдалануы былжыр қабықтарымен және зақымдалған терімен қатынасқан, ауру тудыратын, таралатын микроағзаларымен ластанған басқа заттар, мысалы, асқазан-ішек жолына арналған эндоскоптар, қынап аспаптары, термометрлер. Залалсыздандырудың барабар тәсілі тазарту мен дезинфекция.

Жоғарғы қауіп-қатер

Залалсызданған ұлпаларға кіретін заттар, соның ішінде дененің қуысына және тамыр жүйесіне. Мысалы, хирургиялық аспаптар, жатыр ішілік заттарды тазарту және залалсыздандыру қажет. Залалсыздандыра алмайтын жағдайда кейде өлдендірген дезинфекциясы жеткілікті болады.

Дезинфекция — хирургиялык материалдарға, ыдыстарға, мүліктерге дарыған патогенді (улы) бактериялардан тазартуды атайды.

Құрамындағы белсенді хлор, %	Таблетка саны	Су(л)
0,015	1	10,0
0,03	2	10,0
0,06	4	10,0
0,09	6	10,0
ОД	7	10,0
0,2	14	10,0
0,3	20	10,0

A photograph of a modern laboratory or office interior. In the foreground, there is a curved, light-colored desk with several silver cylindrical legs. Behind the desk, there are glass display cases or cabinets. The background shows a well-lit room with a tiled floor and recessed ceiling lights. The text is overlaid on the image in a yellow font.

Қайнату - залалсыздандыру әдісі ретінде стандартпен ескерілмеген. Бірақ үйде осы залалсыздандыру әдісімен қолдануға болады. Краннан алынған суды қолдануға болмайды, яғни қайнатқанда тұнбаға түсетін тұздар иненің канюлясында, поршень мен цилиндрде бөлініп шығады. Су қайнатылған немесе тұзсыз болу керек. Залалсыздандырудың соңына дейін шприцтің құрамындағы бөлшектер сумен толық жабылуын судың мөлшері қажет етеді. Қазіргі кезде бір рет қолданылатын (одноразовый) шприц-терді пайдаланатындықтан, шприцтерді қайнатуға толықтай анықтама берудің қажеті жоқ.

МЕДИЦИНАЛЫҚ ТАҒАЙЫНДАЛҒАН ӨНІМДЕРІНІҢ ДЕЗИНФЕКЦИЯСЫ

Дезинфекциялық агент	Инфекция атаулары							
	Бактериалды және вирусты этиологияның іріңді ауруларында және ішекті тамшылық инфекцияларда (соның ішінде адновирусты инфекциялар топтары)		Туберкулезде		Вирусты инфекцияларда (гепатит, ЖИТС).		Анаэробты инфекцияларда (сіреспе, газды гангрена) Жансыздану	
	Концентрация (%)	Ұстау уақыты (мин)	Концентрация (%)	Ұстау уақыты (мин)	Концентрация (%)	Ұстау уақыты (мин)	Концентрация (%)	Ұстау уақыты (мин)
Дезинфекция әдісі: қайнату								
Тұзсыз су	2,0	30	2,0	30	2,0	30	-	-
Екі көмір қышқылды натрий мен (ас содасы) тұзсыз су		15		15		15	2,0	90
Ескерту: шыны, резеңке, темір, ыстыққа шыдайтын полимер материалдардан жасалынған өнімдер ұсынылады								
Дезинфекция әдісі: химиялық								
Деохлор	1,0	30	5,0	240	3,0	60		
Сутегі тотығы (0,5% ерітіндімен жуу)	3,0	80	3,0	180	4,0	90	6,0	6,0
Формалин (форальдегид бой-ша)	3,0	30	10,0	60	3,0	30		
Дезаксон (науқас қышқылы бойынша)	0,1	15			0,1	30		
Хлоргексидин биглюконат (гибитан):								
Сұлы ерітінді	2,5	30						
Спиртті ерітінді	2,5	15						
Ескерту: шыны, полимер материалдар, темір, коррозияға шыдайтын материалдардан жасалынған өнімдер ұсынылады								

ЖЕКЕ ОБЪЕКТІЛЕРДІ ДЕЗИНФЕКЦИЯЛАУ ТӘРТІБІ

Объектің аталуы	Дезинфекциялық агенті	Дезинфекция тәртібі		Ескерту
		Концентрация	Экспозиция (мин)	
Тіс, көмей, мұрын айналары	Сутегі көмірі Формалин Фенол Ас содасы	3%	80	Ерітіндіге салып, синтетикалық жуу заттарымен (СЖЗ) ағынды судың астында шаю, дезинфекцияланған ыдыста сақтау
		2%	45	
		0,3%		
		1,5%		
Темір шпательдері	Ас сода ерітіндісі Су	2%	15	Қайнату, кейін тазарту және залалсыздандыру
			30	
Пластмасса шпательдері	Ас сода ерітіндісі Су	2%	15	Қайнату, кейін тазарту және залалсыздандыру. Ерітіндіге салып, кейін тазарту және залалсыздандыру
			30	
	Хлорамин Сутегі тотығы	0,5%	30	
		3%	80	
Ингаляция маскалары, тубустары.	Ас сода ерітіндісі	2%	15	Қайнату Ерітіндіге салып қою: дезинфекциялық ерітіндіге батырады, экспозицияны ұстайды, ағын судың астында шаяды, кейін алдын-ала тазартады және залалсыздандыру жүргізіледі
			30	
	Хлорамин Сутегі тотығы	1%	30	
		3%	80	
	0,5% СЖЗмен Сульфохлаорантин Дихлор-1	0,5%	30	
		1%	30	
Шыны, резеңке, коррозияға шыдайтын материалдардан жасалынған медициналық құралдар (гинекологиялық, хирургиялық, отолорингологиялық, стоматологиялық және т.б)	Хлорамин Сутегі тотығы Формалин Дезоксон-1 Глутар альдегид Сульфохлаорантин	3%	60	Ерітіндіге салып қою: дезинфекциялық ерітіндіге батырады, экспозицияны ұстайды, ағынды судың астында шаяды да, кейін алдын-ала тазарту және залалсыздандыру жүргізеді
		6%	60	
		4%	60	
		0,5%	60	
		2,5%	60	
		0,5%	60	
Шыны, темір, резеңке, ыстыққа шыдайтын материалдардан жасалған медициналық аспаптар	Су Екі көмірқышқылды натрийдің ерітіндісі 0,5кг/см қысым астындағы сулы бу		30	Қайнату
		2%	15	
		110%	20	

Медициналық термометрлер	Деохлор 1 Сутегі тотығы	0,06 1% 2%	15 5	Ерітіндіге салып, ағын судың астында шаяды және залалсыздандырылған ыдыстарда сақталады
Қолдарды жууға арналған щеткалар	Тұзсыз су Тұзсыз суда екі көмір қышқылды натрийдің ерітіндісі	2%	30	Қайнату. Ерітіндіге салып қойып, кейін құрғақ түрде сақталады
Ауруларды тексеруге арналған кушеткадағы клеенка, клеенкадан жасалынған алжапқыш	Деохлор Жарықталған хлор ерітіндісі Сульфохлорантин Дихлор 1 Сутегі тотығы	0,015- 0,06 % 0,5% 0,2% 2% 3%		Шүберекпен екі рет сүрту. Сүртудің арасындағы интервалы 15 минут.
Клизмаларға арналған ұштықтар	Су Екі көмір қышқылды натрийдің ерітіндісі Хлорамин Жарықталған хлор ерітіндісі Сульфохлорантин Дихлор-1	2% 0,5% 0,5% 0,1% 1%	30 15 30 30 30 30	Қайнату Ерітіндіге салады, содан ағын судың астында шаяды да алдын-ала залалсыздандырылған тазарту және залалсыздандыру жүргізеді
Ұстара аспаптар станоктары, тырнақтарды қиюға арналған қайшылар	Су Формалин	10%	30 15	Қайнату Ерітіндіге салып қою, кейін шаю
Бөлме және қойылған заттар	Хлорамин Жарықталған хлор ерітіндісі Дихлор-1 СЖЗ мен сутегі тотығы Сульфохлорамин	1% 0,5% 0,5% 2% 3%		Екі рет сүрту
Ыдыстар (тағам қалдықтарынан босатылған, залалсыздандыру ерітіндімен жуылған)	Құрғату дезинфекциясы Су Хлорамин Сульфохлорантин Дихлор-1 Жарықталған хлорлы әк ерітіндісі	130 ⁰ . 0,2% 0,1% 1% 0,5%	45 15 10 30 30	Құрғату стерилизаторы Суға батыру, кейін ағын судың астында шаю.

Түсті үстелдер мен ыдыстарды жууға арналған шүберек (алдынала кірсабын немесе СЖЗ-мен жуылған)	Су			30	Қайнату
	Екі көмір қышқылды натрийдің ерітіндісі	2%		15	
	Хлорамин Жарықталған хлорлы әк ерітіндісі	0,5%		30	Суға батыру, кейін ағын сугартқыш судың астында шаю
		0,5%		30	
	Хлорамин Жарықталған хлорлы әк ерітіндісі	0,1%		30	
		1%		30	
	Сульфохлорантин Дихлор-1				
Тағам қалдықтары	Қақпағы бар арнайы ыдысқа жиналады және жануарларды коректендіруге болады				
Резенке жылытқыштар, мұзды мұйықтар	Хлорамин Жарықталған хлорлы әк ерітіндісі	1%			Екі рет сүртіп, ағын сугартқыш судың астында шаю
		0,5%			
	Сульфохлорантин Дихлор-1	0,2%			
		2%			
Резенке төсеніштер	Хлорамин Жарықталған хлор ерітіндісі	1%			Екі рет суландыру, кейін ағын сугартқыш судың астында шаю
		0,5%			
	Сульфохлорантин Дихлор-1	0,2%			
		2%			
Ауруханадан шығарылғаннан кейін ауруларға аяқ киім	Формалин	25%		180	Осы ерітіндіде суланған тампонмен толық дымқылдағанша сүрту, полиэтилен пакетіне орап, экспозиция аяқталғаннан кейін алып шығады және препараттың иісі кеткенге дейін 10-12 сағатқа желдетеді
	Сірке қышқылы	40%		180	
Төсек-орын жарақтары (матрас, жастық, көрпе)	Бу-ауа немесе бу-формалин әдісі бойынша камералы дезинфекция				
Іш киім және төсек-орын заттары	Кір жуатын мекемеде қайнатып жуу				
Медициналық аспап, аппаратура, жабдықтаулар (сыртқы, ашық жерлерін), каталкалар және тағы басқалар	Хлорамин Б 0,5% СЖЗ мен хлорамин Б 0,5% СЖЗ мен сутегі тотығы Дихлор-1	1%			15 минут сайын екі рет сүрту
		0,75%			
		3%			
		2%			
Астына салатын дәрет ыдыстары, зәрқабылдағыштар	Хлорамин Жарықталған хлор ерітіндісі	1%		60	Ішіндегісін толық босатады, дезинфекциялық ерітіндіні салады, экспозиция аяқталғаннан кейін ағын судың астында шаю.
		1%		60	
		0,5%		60	
	Гипохлорит кальцийдің үштен екі негізгі тұз				

Ванна, шылапшындар (палатадағы аурулардың бетін жуған суға арналған), раковина және тағы басқа санитарлық техникалық жабдықтаулар	Жуу-дезинфекциялық заттар, тазалау-дезинфекциялық препараттар. Жарықталған хлорлы әк ерітіндісі. Хлорамин Гипохлорит Са Гипохлорит Na Дихлор-1	100 шаршы см-ге 0,5кг. 1% 1% 0,5% 1% 2%		Тазалау, кейін жуу. 15 минут сайын екі рет сүрту.
Жинастыру құралдары мен материалы (шүберек)	Хлорамин Жарықталған хлорлы әк ерітіндісі Гипохлорит Са Гипохлорит Na	1% 1% 0,5% 1%	60	Суға салып қою, экспозиция аяқталғаннан кейін жуу және кептіру
Қабылдау бөлімшесі, санитарлық жібергіш, дәрет-хана, қолданылған заттарды іріктеу бөлмелерінің едендері	Хлорамин Жарықталған хлорлы әк ерітіндісі Гипохлорит Са Гипохлорит Na	1% 1% 0,5% 1%		Дымқыл шүберекпен сүртіп алу, кейін бөлмелерінің ауасын тазарту
Инфекция жұқтырған ауруларды эвакуациялауға қолданылатын көлік	Хлорамин Жарықталған хлор ерітіндісі Гипохлорит Са	3% 3% 1%	60	Гидропультпен суландыру немесе шүберекпен жуу, кейін желдету
Резенке немесе пластмассадан жасалынған тыныс алу-наркозды аппараттар (эндотрахеальді түтік, трахеотомиялық канюлялар, мундштуктар-золубниктер)	0,5% СЖЗ мен сутегі тотығы Формалин Хлорамин Делоксин Суим Ас содасының ерітіндісі	3% 3% 1% 0,1% 2%	60 60 30 30 15	Дезинфекциялық ерітінділерінің біріне салып залалсыздандыру Қайнату Залалсыздандырудан кейін дәріленіп тазартылған судың 2 порциясында жүйелі жуу, кептіру және асептикалық шартпен сақтау

КАМЕРАЛЫ ДЕЗИНФЕКЦИЯНЫҢ ТӘРТІБІ

Нұсқаулар мен әдістер	Камераның пайдалы көлемінің 1 шаршы метрге салып қою нормасы	Сыртқы термометр бойынша температура	Камераның 1 шаршы метріне формалиннің кетуі, мл	Экспозиция (мин)	Минуттық өңдеу мерзімі (салып қою және алып шығуды есептегенде)
Кәдімгі өдіс	30	47-59	75	45	90
Сақтайтын	24	49-51	150	90	135
Тым сақтайтын	15	40-42	200	180	225

ТУБЕРКУЛЕЗБЕН АУЫРҒАНДАРДЫ ЗАЛАЛСЫЗДАНДЫРУДЫҢ ӘДІСІ, ДӘРІЛЕР ЖӘНЕ ТӨРТІПТЕРІ

Залалсыздандыру объектілері	Залалсыздандырудың әдісі мен дәрілері	Концентрация %, гр	Экспозиция (мин)
1. Қақырық	Дезерітінділермен ыдыстарға құяды:	Келесі есебінен: қақырықтың 1 көлеміне дезерітіндінің 2 көлемі 5,0 %	
	Хлорамин	2,5%	240
	Хлораминнің белсендірілген ерітіндісі		120
	Препараттардың бірімен салынады:		60
	- Хлор ұнтағы	200 г/ 100 г/л	
	- белсендірілген гипохлорид кальциймен	100 г/л	60
	- хлораминмен		60
2. Түкіргіш (қақырықсыз)	Құрамында хлоры бар ерітіндіге салынады:		
	- хлораминнің белсендірілген ерітіндісі	2,5%	120
	- гипохлорид кальцийдің белсендірілген ерітіндісі	1,0%	120
	- сода ерітіндісінде қайнату	2,0%	30
3. Қақырығы бар түкіргіш	Қақпаларын ашпай-ақ автоклавта ұстау	0,5 атм.	30
	Дезерітіндіге салып қою:		
	- хлорамин	5,0%	240
	- хлораминнің белсендірілген ерітіндісі	2,5%	120
	- гипохлорид кальцийдің белсендірілген ерітіндісі	1,0%	120
4. Ыдыстар (тағам қалдықтарынан босатылған асханалық)	Дезерітіндіге салып қою:		
	- хлорамин	5%	240
	- хлораминнің белсендірілген ерітіндісі	0,5%	60
	- гипохлорид кальцийдің белсендірілген ерітіндісі	1,0%	60
	Сода ерітіндісінде қайнату	2,0%	30
	Құрғату шкафта	120 ⁰	30
5. Тағам қалдықтары	Дезерітіндіге салу, құю:		
	- құрғақ хлор ұнтағын	200 г/кг	60
	- хлорланған сүтпен	20%	60
	Қайнату		30

6. Заттар (төсек-орын, іш киім, тыстар, халаттар, орамалдар)	Суға салып қою: - хлорамин ерітіндісіне - хлораминнің белсендірілген ерітіндісіне Сода ерітіндісінде қайнату Кейін кәдімгі әдіспен жуады	5,0% 1,0% 2,0%	240 60 30
7. Төсек-орын (ауру шығарылғаннан кейін), жұмсақ ойыншықтар	Бу-ауа әдісімен камералы дезинфекция	Сыртқы термометр бойынша температурасы 80-90°C	30
8. Резеңке өнімдері, клизмаға ұштықтар	Сода ерітіндісінде қайнату Салып қою: - хлорамин ерітіндісінде - хлораминнің белсендірілген ерітіндісінде	2,0% 5,0% 1,0%	30 240 60
9. Күтім заттары (дәрет ыдысы, зәрқабылдағыш, астына салатын шеңбер)	Салып қою: - хлорамин ерітіндісінде - хлораминнің белсендірілген ерітіндісінде	5,0% 1,0%	240-60
10. Унитаз, Раковина, ванна, қол жуғыштар.	Химиялық тұрмыс препараттарымен немесе хлорамин дезерітіндісімен жуады	5,0%	
11. Ойыншықтар (темір, резеңке, ағаш, пластмассадан жасалынған)	- сүрту: - хлорамин ерітіндісімен - хлораминнің белсендірілген ерітіндісімен кейін сумен шаю	5,0% немесе 1,0%	
12. Бөлмелер - қабырғалар, еден, есіктер	Дезерітіндіні пайдаланып жуады: - хлорамин - хлораминнің белсендірілген ерітіндісі	5,0% немесе 1,0%	

CEHTEX

medik-dom.ru

Объект	Дезинфектант	Группа (хим) (действ. в-ва)	Примечание
Поверхности (полы, с/тех и т.п.)	Клинисепт	ЧАС	Ежедневная текущая дезинфекция
	Дескозал	ЧАС+ альдегиды	Генеральная, 1 раз в неделю
Небольшие пов-сти, мелкое оборуд-е (кушетки, лотки и т.п.)	Дескосепт АФ	Алк.+ЧАС	Экспресс- дезинфекция (5 мин.) после каждого пациента
Инструменты, спонжи	Дескотон Форте	Альдегиды	Дезинфекция, предстерилизац. подготовка, хим. стерилизация
Кожный антисептик Кожа (рук) персонала и пациентов	Септодерм	Алкоголь	До и после процедур

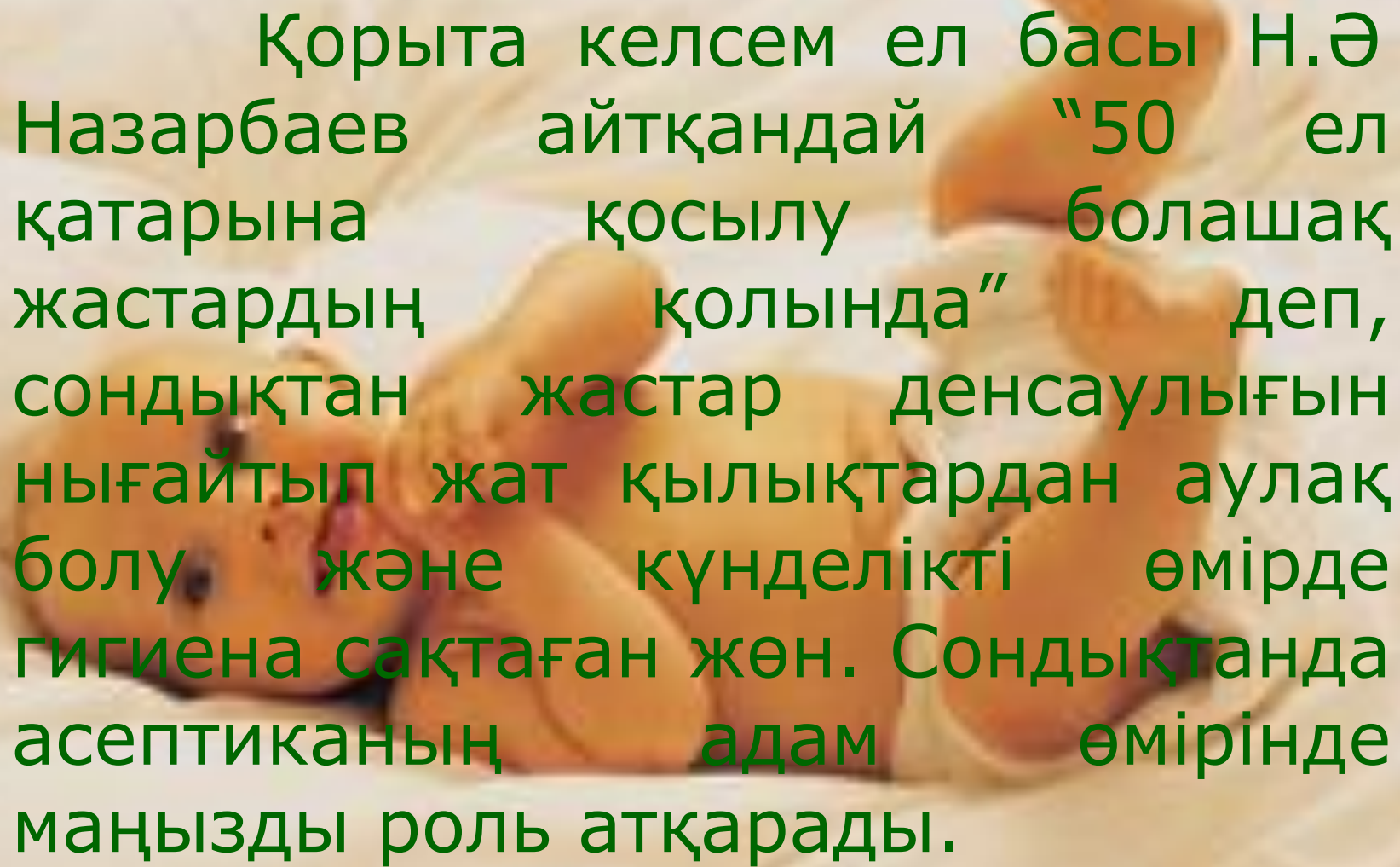

БУМЕН ЗАЛАЛСЫЗДАНДЫРУ (ҚҰРҒАҚ АУА ШКАФЫ)

Залалсыздандыру әдісі				Қолданылуы	Залалсыздандыруды өткізу шарттары	Залалсыздандыруды сақтау мерзімі	Қолданылатын жабдықтау
Залалсыздандыру камерасындағы күнделікті температура, С	Ұстау уақыты						
Көрсетілген мағына	Шетіне жеткен ауытқуы	Көрсетілген мағына	Шетіне жеткен ауытқуы	Темір, шыны, резеңкеден жасалынған өнімдерге ұсынылады	Құрғақ өнімдер залалсыздандырылады. Залалсыздандыру екі қабатты нығайтылған қағаздан, Е маркалы автоматтарда өнімдердің орағышқа арналған қағаздан, су өтпейтін қағаздан, қапшықты ылғалданбаған қағаз орағышта немесе орағышсыз (ашық ыдыстарда) өткізіледі	Қағазда залалсыздандырылған өнімдер 3 тәулік сақталуы мүмкін. Орағышсыз залалсыздандырылған өнімдер залалсыздандырудан кейін тікелей қолданылуға тиіс	Бу стерилизатори
180	+2 -10	60	+5				
Бу стерилизаторларын шприцтермен толтыру нормасы							
Бу стерилизаторының маркасы		Шприцтердің саны (көрсетілген мл., ыдыстардан төмен емес)					
		5 мл	10 мл	20 мл			
ШСС-80		152	58	38			
ГП-20		80	60	40			
ГП-40		160	120	80			
ГП-80		304	232	152			

Компоненттер атауы	Концентрация	Мөлшері	Ерітінді температурасы	Экспозиция
Дистилденген су Жуғыш заттар		980 мл 20 г	100 ⁰ С	20 мин қайнайды 15 мин тұрады
Дистилденген су Пергидроль ерітіндісі “Астра”, “Айна”, “Лотос” жуғыш заттары	33%	978 мл 17г 5г	45-50 ⁰ С	15 мин
“Астра”, “Айна”, “Лотос” жуғыш заттары дистилденген су	3%	5г 170 мл ерітіндіні 1л дейін құю	45-50 ⁰ С	15 мин

Қорыта келсем ел басы Н.Ә Назарбаев айтқандай “50 ел қатарына қосылу болашақ жастардың қолында” деп, сондықтан жастар денсаулығын нығайтып жат қылықтардан аулақ болу және күнделікті өмірде гигиена сақтаған жөн. Сондықтанда асептиканың адам өмірінде маңызды роль атқарады.

Зейін қойып тыңдағандарыңызға
рахмет!!!

